

Professor, dr.Philos. Arvid Brodersen,
Sildreveien 23,
1346 G j e t t u m.

Jeg ville også så gjerne takke Dem for brevvekslingen, og med god grund. Jeg mener jeg har hatt utbytte av dette tankebytte med en fra den "andre siden". Selv om synsmåtene er så diametralt motstridende er de dog knyttet til kjendsgjerninger som blir stående uansett de synsmåter vi anlegger på dem. Det kommer tider etter disse med nye mennesker - nye generasjoner - som uengasjerte i kjendsgjerningene og våre synsmåter på dem - med mere objektiv granskning formentlig vil kunne gi "historiens dom" så plausibel at den kan antas av våre etterkommere.

Deres brev egger dog igjen til noen bemerkninger, som jeg for egen tilfredstillelises skyld gjerne ^{vil} få uttrykt.

Det faldt i vår generasjonslodd å måtte gjennomleve 2 verdenskriger. I alle fald har jeg gjort det, og jeg føler jeg bærer merke av dem begge. Den siste var vel den værste, fordi den fra første stund startet vesenettlig som oppgjør mellom politiske oppfatninger og livssyn, og fordi falske argumenter og kamuflerte påstander som grundlag ~~for~~ Begynnelse av dette oppjøret, straks delte folkeslag og nasjoner i falankser som hver for seg mente de fant retten på sin side. Jeg var ved Quislings påvirkning gjennom samtaler, foredrag og artikler forberedt på utviklingen flere år tilbake og gjennomgikk på den måte noen spenningens og smertens år lenge før det brakket løs. Den krigen som etter sigende tok til for å redde Polens frihet og endte som Polens fullstendige tap av friheten, har i sandhet bragt sorg og ulykker til mange land og mange mennesker.

Det er kanskje ikke moderne idag å tale om årsaken til dette siste verdensoppjøret. For det første Versaillesfredens skyld, de direkte spirer til en ny krig som der var lagt, og den måte seierherrene, da som nu, behandlet de beseirede på. For det annet, selve verdensplitteren - Kommunismen - for eller mot den, som var kimen til 2. verdenskrig. Det var ofte ikke svært langt mellom å være allierte og motstandere, som f.ex. Italia og Finland, begge først med, så mot. Og tenk på det arme "menneskekeveg" som i begge tilfeller måtte kjempe å blø.

Som antikomunist og som mangeårig tillitsmann i Høyre, og med bittre erfaringer i denne stilling, blev jeg tiltalt av Quislings ideer, efter at jeg først hadde avsvoret enhver befattning med politikk.

For "Dem og de fleste av Deres" hadde Quisling ingen rett til sitt styre, skriver De. Uten å være jurist og ikke folkerettslærd, formoder jeg at retten var gitt av okkupanten via Folkeretten eller omvendt. Som jeg skrev i mitt forrige brev, mente jeg at det var visse ting det ikke hastet med å gjennomføre, bl.a. fordi de ingen betydning hadde, eller kunne få, under de forhold okkupasjonen skapte. Hans og hans medansvarliges syn var vel et annet. I hvilken grad okkupasjonsmakten fremskyndet den utvikling vet vel ingen noe om.

La oss se at dette var den ene parts del av skylden for at forholdene blev som de blev. Men Dere, den annen part? Kunne ikke de^{re} har moderert motstandskampen noe med Deres "seirsbevissthet", som bl.a. bidrog så sterkt til "det overveldende flertall"? De kunne jo ^{la} Quisling drive med sitt "gjøglespill" som han ville, vel vitende om at på seirens dag ville et pennestrøk fjerne det hele. Som De da også gjorde både med det som godt var og det som var mindre godt. Hva skulle således det hele tjene til å hisse landsmenn mot landsmenn og hva derav fulgte? Dere visste jo at både tyskerne og NS var ferdige når seieren var Deres.

De spør om jeg ikke dengang hadde forståelse for tusener på tusener norømnens skjebne. Nei, - tro meg eller ikke - dengang hadde jeg ingen viten og derfor ingen forståelse. Jeg visste jo at det fant sted arrestasjoner, at folk blev sikret for ting de hadde gjort - ^{eller hadde planer om 29/10/45} noe annet visste jeg ikke dengang. Men henrettelsene som etterhvert fant sted, smertet meg mere end jeg kan beskrive. Jeg har jo siden både hørt og lest mere end nokk om det. Det jeg nu anfører vil vel høres både brutalt og kynisk ut: Var det ikke - under henvisning til det jeg ovenfor har skrevet - selvforskyldt og unødvendig?

Med Deres sikkerhet om alliert seir, burde ikke unge mennesker vært forledet til å ofre livet til ingen nytte. De var jo så lett å forlede disse unge menneskene. De var jo p.g.a falskneriet alt fra første dag blitt innpodet den tanke at vi var overfalt. Og overfaldsmenn må jo i seg selv være voldsmenn, og dermed var Deres tanker øyeblikkelig bragt i feil bane som de i sin idealitet omsatte i lovløse og farlige handlinger. Det skjedde intet fra deres side for å gi aktivistene den rette opplysning om fakta. Det så tvertimot ut som at de fant *disses* villfarelse meget egnet for deres "motstandsprogram". I alle fald blev falskneriet om "overfald" opprettholdt til siste dag.

Jeg som i min "troskyldighet" fant tyskernes proklamasjon helt sand og ut fra det mente hvordan vi hadde å forholde oss, vil vel i "historiens dom" bli frikjent fordi jeg fant sannheten på dette punkt. Dere som benektet den, og tildels endnu må gjøre det, i selvforsvar, burde kunne vente en hård dom fordi dere holdt sandheten skjult og forledet til gjerninger som førte til tap av livet for

for mange, og skapte ulykker for landet som kunne ha vært undgått, og bl. a. også førte til at Quislingstyret måtte bestemme, og foreta seg, ting som bot for Deres synder. Men det var jo slik dere mente det skulle være.

Om jeg endnu har øynet noen bekreftelse på at jeg så rett?

Ja, den mann somagødtok sannheten selv om han ikke likte den, dr. Scharffenberg, skriver i den bok jeg oppga i mitt siste brev:

"Derfor ønsker jeg fuld klarhet over okkupasjonens forhistorie. En objektiv vurdering krever svar på følgende spørsmål:

1. Søkte vestmaktene å trekke Norge inn i krigen mot Tyskland? Forberedte de okkupasjon av baser på Norges kyst?
2. Førte Norge en strengteupartisk nøytralitetspolitikk? Vilde eller kunde Norge motsette seg vestmaktens planer?
3. Fant Tyskland skandinavisk nøytralitet mest fordelaktig for sine interesser?
4. Hadde Tyskland grunn til å frykte en britisk-fransk okkupasjon av Norge?

Den som svarer:

Ja til det første spørsmål,

Nei til det annet spørsmål,

JA til det tredje og fjerde spørsmål,

blir logisk forpliktet til å erkjenne at den tyske okkupasjon 9. april 1940 var ikke folkerettstridig.

På grunnlag av sikre kjendsgjerninger anser jeg disse svar som vitenskapelig riktige, jeg er derfor tvunget til denne smertelige konklusjon. Det har jeg også uttalt offentlig.

Fremtidens norske politikk bør bygge på den historiske sandhet, ikke på fortieelse og løgn".

Efter at Undersøkelleskommissjonens innstilling var fremlagt skriver "Nationen" slik: (20/11.1947)

Den 9. april kjente det norske folk seg lumskelig overfalt. Derom er det ikke minste tvil.

Men ville folket hatt den samme kjenslen, om det hadde visst det som regjeringen visste og hatt de samme forutsetninger som den til å bedømme kjenslgjerningene?

Dette spørsmål blir det nu vanskelig å besvare med ja.

Så lenge krigen varte, var det liten grund å rive nasjonen ut av dens forstillinger. I allefall hadde de som var orientert ingen interesse av det.

Det kan også forståes at betegnelsen "A perfidius assault" kunne finde plass i aktoratet i Nürnberg.

Imidlertid er det neppe sunt for en nasjon i lengre tid å bygge på en livsløgn. Det er derfor ikke mere end rimelig at Undersøkelleskommissjonen nu, etpar år efter krigens slutt, søker med varsom hånd å dreie folket ut av den.

Det som kommissjonen tørt forteller, åpner våre øyne. Det "lumsk overfald" har vært en legende. Nedenfor gissnoen utdrag av kommissjonens utredninger". o.s.v.

Trass i at bladet opererer med den "offentlige" påstand om krigføring til 1945, så må det sies at dette er ganske klar tale om krigens begynnelse.

Men det passet motstandsbevegelse best å holde "legenden" vedlike, for å holde hatet varmt og fruktbart til tåpelige men såre unyttige handlinger. F.ex. Aulabranden. Jeg har fra brandstifterens egen mund fått vite at han gjorde dette for å opphisse fol-

* Undersøkelleskommissjonens gjord av meg.

ket mot tyskerne. Folket var blitt slappe i sin motstand og adlød ikke parolene villig nokk. F.eks. den om ikke å se tysk film. Han regnet med at Aula-branden ville utløse så kraftige reaksjoner fra tysk side, at hatet og motstandsviljen igjen ville øke. Hvor kom disse paroler fra? Om ikke å drive idrett innenfor idrettsplassens gjerdet, men "illegalt" utenfor, ikke holde, eller gå på konserter, i det hele tatt forbød all verdens ting. Det var jo intet en kunne gjøre uten å bryte en "nasjonal" parole. Det hele var jo satt igang for at folket skulle kjenne hvor "jævli" en tysk okkupasjon var. Det har i dette jubileumsår vært gjort i det store om den terror som hersket. Jeg vet det blev øvet terror fra Deres side for å få parolene tilstrekkelig respektert. Vi søkte etter beste evne å få folket til å overleve, mens Dere var mere opptatt av å "stikke kjepper i hjulene" ved å skade forsyningsmulighetene, pålegge rasjonerings-systemet og pengesystemet. Kan det så meget omfattende tap av åndsfrihet og tankefrihet undskyldende kompenseres i slike handlinger?

Det var dog blandt "flertallet" en "fornuftig" flokk, og den var ganske stor. Nemlig de som forholdt seg rolig og søkte å få det beste ut av situasjonen, drev i ledige stunder litt "matauk" og tobakksdyrking, og mente seg dobbelt forsikret: Vandt Tyskland hadde de vunnet gjennom NS. Vant de allierte hadde de sin seier gjennom Hjemmefronten. Hvorfor da ta noen risiko ved å melde seg til NS og der-ved risikere "De lange knivers netter", "de tre lovløse døgn" eller forvisning til Bjørnøya eller andre mindre gjestvilde steder? Hvorfor i det hele tatt ta noen sjanse med åpen til lutning til noen kant? Nei bedre er det, for naboens øyne å vise en rimelig parolelydighet og spre noen rykter eller illegale aviser når krav om det kom.

Jeg kan jo ikke påstå at De hadde noen befatning med, eller overhodet hadde kjendskap til, alt dette, men ikke bare slik men langt verre - om alt skulle være nevnt - fortonet motstandsarbeidet seg sett fra vår side, og formentlig like tåpelig, objektivt betraktet. De skriver at "minst av alt var Q. og NS å takke for at den kortvarige 2 måneders krigen, gikk bedre end ventet. Som De nokk husker var det bl.a. dette Q. blev beskylt for, dømt for og tilslutt skutt for,

Jeg ber tilslutt om undskyldning for stort beslag av Deres tid, og ber Dem ikke oppfatte alt jeg har skrevet som en belastning på Dem. Det gjalt forholdene i sin almindelighet, og idag er Deres "flertall" sikkert nokk, for hvem vil ikke stå på seirens side?

Med hilsen og takk for meg.